

2013. augusztus 22. - **Nyolcvan év telt el a nemzet életéből – a történelem szégyenére – Európa közepén olyan körülmények között, amelyek során az erdélyi magyar és a maradékszármazéki magyar nem, vagy csak ritka alkalommal útlevelemmel látogathatta egymást, kivéve a röpke négy évet, amikor Erdély északi fele felszabadult a román megszállás alól.**

És milyen nyolcvan év? Egymilliót is meghaladó a háborús halottak, elűldözöttek, kivégzettek, haláltáborokba hurcolt magyarok száma.

Végre, az új évszázad elején Európa országai között helyreállt a korábbi rend, amiben természetes volt például a polgári szabadságra jellemző szabad közlekedés. Sajnos, ez sem az élet természetes helyreállító képessége által jött létre, hanem csak egy újabb politikai kötelék melléktermékeként. Be kell lépni az Európai Unióba, amelynek vállalt kötelezettségei ellenében – tehát nem a természetes jog alapján – szabad közlekedés nyílik a tagországok polgárai részére. Ismét rátelepedik az élet rendjére egy olyan hatalom, amely szolgálati engedelmességhez köti a hozzájutást a szabadság elemeihez. A magyar nemzet részére nagyhatalmilag kiosztott súlyos korlátozások és méltánytalanságok közel évszázados elszenvetése után még ez az állami szuverenitás nagy részének feladásával elérhető kedvezmény is kinyíló kapuként jelenik meg napjainkban, ahonnét most már szabadon kiáramlunk egész Európa kulturális világába, és ami legfontosabb kellene legyen – testvéri öleléssel a Kárpát-medence magyarjaihoz.

Itt, a mondat végénél megzökken a gondolat. 2004. december 5-én volt az a szerencsétlen népszavazás, amikor megmutatkozott a magyarországi közönség érdektelensége, és részben ellenérzése az iránt a nemzetrész iránt, amely sóváran várta közel kilencven éven át megőrzött és ápolt nemzeti érzéssel a törzsország ölelő testvéri szeretetét az EU-tagsággal megnyílt határokon át. További hat évnek kellett eltelnie, mire a magyar nép többsége eltakarította az újabb nagyhatalmi alárendeltséget készségesen elfogadó hatalmi állapotot. Nagy élmény volt számunkra, amikor az ország népe szinte megváltozott érzésvilággal fogadta a 2010-ben kinyilvánított és érvényesített nemzetegyesítő programot. Értéke lett a szónak, hogy „nemzet”, és értelme lett az együvé tartozás gondolatának. Sokak számára felfedezés-értékű volt Trianon szerepe, és annak mai napig is élő, nemzetrontó következményei.

Örömdetes módon fellendült a magyarok Kárpát-medencén belüli utazása, találkozása, társadalmi és egyéb kapcsolata. Magyar vállalkozások jönnek létre az elszakított területeken. Akadálytalan a határon túli magyar kulturális támogatás. A nagy cél mindezek után az autonómia megvalósítása.

Az autonómia mindenekelőtt öngazgatást, önkormányzatot jelent. Közigazgatási szempontból a helyi önkormányzat képezi a legalapvetőbb alkotóelemét. Elsősorban valamely község, városrész vagy város öngazgatásáról van szó. A formát a területi önkormányzat jelenti. Bizonyos körülhatárolt területen valósul meg, melynek lakossága az egész térség igazgatásának különböző, alapvető fontosságú kérdéseit maga oldja meg. Ilyen alapvető fontosságú feladat a magyarság megtartása idegen állam területén. Ez a törekvés ütközik az idegen állam asszimilációs programjával, amit különböző heveséssel, de szünet nélkül folytat immár kilenc évtizede, és semmiképpen nem akarja abbahagyni. Az ideológiai alap a hódító nacionalizmus, ami megfogalmazást nyer ezen országok alkotmányában.

A nacionalizmus harcos, türelmetlen válfaját a XIX. századi liberalisták monarchiaellenes irányzata gerjesztette nemzetek közötti gyűlölet szintjére, ahol – nagyon sajnálatos módon –

megmaradtak Trianon utódállamai. Minden háború nemzetek, emberek egymást gyilkolásával jár, és minden igazságtalan területfoglalás állandósítja a háborús gyűlöletet. A győztesek farizeus módon elítélik a veszteseket a „nacionalizmus” bűnében, holott – mint Magyarország esetében történt – a királyi Magyarországon békésen éltek és fejlődtek a nemzetiségek. A világháborúk győztesei úgy döntöttek, hogy a vesztesek háborús bűnösök és nacionalisták, a győztesek és klienseik demokraták és hadizsákmányra jogosultak. Az így kialakult világrend azóta is fennáll, és alapvető igazságtalanságai elfogadásával (Trianon, Benes dekrétumok stb.) létrehozta az Európai Uniót. Tehát ebben a közegben kell a magyar nemzetnek megkísérelnie helyzete javítását.

Az elcsatolt nemzetrészek mindeddig magukra hagyottan küzdöttek, szenvedtek, túrtak és fogytak. Ez most megváltozott, a törzsország alkotmányos elkötelezettséggel megerősítve megfelelő intézmények létrehozásával munkálja a nemzet egyesítését. Sajnos ez hosszú folyamat lesz, és annak előre haladását sok akadály lassítja. A román politikai elit hallani sem akar a magyarság megmaradását elősegítő területi autonómiákról, erre utal, hogy Victor Ponta román miniszterelnök ez év május 25-én az RMDSZ Csíkszeredában tartott 11. kongresszusán hangsúlyozta: nincs lehetőség a román alkotmány első cikkelyének megváltoztatására, amely kimondja, hogy Románia nemzetállam.

Most éppen régió átrendezésre készül a román kormány, ami máris riasztó hír, mert a cél ugyanaz, amit a szlovákok cselekedtek, kialakítani új régiókat úgy, hogy sehol ne legyen magyar többség. Liviu Dragnea, a régiók átalakításáért felelős miniszter azt állítja, hogy Székelyföld nemcsak egy nagyon szép térsége Romániának, hanem „egy román terület” is.

Nyilvánvaló, hogy területi autonómiát nem lehet megvalósítani Románia hivatalos jóváhagyása nélkül. Olyan Európát kellene kialakítani, amiben a kevert lakosságú területeken minden fél otthon érzi magát. Valamilyen általános új szemlélet érvényesülésére volna szükség, amiben az európaiság olyan türelemben nyilvánul meg a nemzeti kisebbségek iránt, mint amit megkövetelnek országokon belül, egyéb kisebbségek számára. Ebben a tekintetben nemcsak Romániának és hasonlóknak kell felkerülnie a demokrácia türelmi magaslatára, hanem a tagállamokat összefogó Európai Uniónak is. Az a tény, hogy ennek a követelését Magyarország fogalmazza meg, az a magyarázata, hogy a magyar nép szenved a háborús időszak óta rögzült faji gyűlölet támadásait mind a mai napig.

A fentiek értelmében szolt Tőkés László európai parlamenti képviselő a 24. Bálványosi Nyári Szabadegyetem népes táborozásán, amikor az erdélyi magyarok autonómia lehetőségeit elemezte. Arról szolt, hogy „ebben a megoldáskeresésben Erdélynek, Erdélyországnak is van szava. Habár nem önálló állam – az még messze van –, de nekünk is van szavunk Európához, és ha másban nem, akkor a nemzetek együttélése ügyében, a kisebbségi kérdésben, az autonómia, a kisebbségi önrendelkezés ügyében és mindazon problémákban, amelyek ebbe a fogalomkörbe tartoznak. Nekünk, Erdélynek és erdélyi magyaroknak is van válaszunk, s úgy érzem, ez a 24. tábor nagyon jól pedzette ezt a választ, sokféle témakörben és sokféle problémakörben.”

Tőkés László mindenképpen szót akar érteni autonómia kérdésében a román szempont megfogalmazóival, éppen ezért hiányolja elmaradásukat az idei párbeszédre is alkalmas találkozási pont:

„Szeretettel köszöntöm ezen az »ősi román földön« valamennyi vendégünket! Éppen mondta Dragnea elvtárs, hogy ez egy román föld. Látnivaló, csak körül kell nézni... Nagyon hiányolom egyébként is, hogy nincs köztünk Traian Basescu néppárti államelnök úr. Azt fájlalom Németh Zsolt államtitkár úrral együtt, hogy ez egy román–magyar párbeszéd műhelyének indult

valamikor, és sajnos a »párbeszéd« néha átcsapott »perbeszédbe«, majd csak kevesen bátorkodtak eljönni a mi körünkbe, hogy meghányjuk-vessük közös dolgainkat. És akkor még messze vagyunk attól, hogy rendezzük is közös dolgainkat! Akárhogyan is lenne, testvéreim, engedjétek meg, hogy ezen a mai napon, kinyilvánítsam, hogy itt mi egy autonóm tusnádfürdői területen gyülekeztünk össze. Ha jelzésekkel alátámasztjátok, akkor azzal tetézném az előbb mondottat, hogy mi egy székely autonóm terület egyik településén vagyunk együtt a mai napon.”

Majd arról szólt Tőkés László, hogy cselekedni kell, amíg időnk van. Amikor kell, meg kell szólalni, tenni kell. Majd felemlítette:

„A 2003-as Szatmárnémeti Erdélyi Közgyűlésünk nyomán alakult meg a Fórum Mozgalom, megalakult a Székely Nemzeti Tanács, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács, és hulltából, a szőnyeg alól, a mélyből felhoztuk a felszínre az autonómia, a nemzeti önrendelkezés ügyét. Van, amikor tiltakoznunk kell a tüntetéseken, van, amikor pedig valamiért kell kiállanunk. Ilyen idő jött el. Most a mesterséges regionalizáció ellen kell felszólalnunk. Ez az év az Európai Polgárok Éve, az európai jogokról és kötelességekről szól. Legyetek cselekvő, öntudatos európai és erdélyi polgárok, magyarországi polgárok, világ nemzetünk polgárai – ahogy mondta Orbán Viktor –, és álljunk ki a gátra, amikor »hí a haza«! A kommunista restaurációnak nem szabad engednünk! Tipikus nacionalista, sovinszta, nacionál-kommunista restaurációs törekvés Románia, illetve Erdély területének a felosztása, az újrafelosztása.”

Felidézte Tőkés László a ceausescui faluromboló program veszélyeit, kijelentve: „most pont olyan veszélyes a helyzet – békés, változott viszonyok között – ez a regionális átszervezési politikai kísérlet, mint a falurombolás ügye volt, mert ezek azok az események – mint a megyésítés, a rajonálás –, amikor veszélybe kerülünk. ... Az európai polgárok évében mondom: a mi akaratunk nélkül, és remélem, főleg a józanabb és félre nem vezetett román testvéreink, polgártársaink akarata nélkül ez a gyalázat és ez a vértelen genocídiumra jellemző módszeres háttérbeszorítás és átszervezés nem mehet végbe.”

Tőkés László euroképviselő Tusnádfürdőn azt kérte Magyarország kormányfőjétől, Orbán Viktortól, hogy az általa vezetett kormánnyal együtt építsen ki „egy nemzeti együttműködési rendszert” oly módon, hogy az „védőhatalom” legyen Erdély számára, „ahogy Ausztria cselekedett Dél-Tirol esetében”.

Érdekes megfogalmazással nem is a Székelyföldnek, hanem Erdélynek a védelmét kérte. A román sajtóban ezt egyértelműen valamiféle súlyosan irredenta, Románia területi épségét veszélyeztető kezdeményezésként tárgyalták, sűrűn használva a gyarmatbirodalmakkal kapcsolatban egykor használt „protektorátus” fogalmát is. A heves vita közben azonban valójában nemigen vállalkozott senki egyik oldalról sem arra, hogy tisztázza: mit jelent tulajdonképpen a védhatalmi státusz, és mennyi annak a realitása.

Kardos Gábor nemzetközi jogász szerint Ausztria tekinthető nemzetközi jogilag elismert védhatalomnak, a dél-tiroli osztrákok jogait illetően. 1946-ban az osztrák és az olasz kormány képviselői írták alá azt az egyezményt, amelyben rögzítették, hogy milyen jogokat biztosít Olaszország a dél-tiroli osztrákoknak, és ezek tekintetében védhatalmi státuszt biztosított Ausztria számára. Ez azt jelenti, hogy Ausztria felléphet a nemzetközi fórumok előtt is, de természetesen elsősorban az olasz kormánynál, hogy ha úgy érzi, hogy ezek a jogok veszélyeztetve vannak. Ezzel indult el egy hosszú folyamat, amely elvezetett az 1970-es évek végére oda, hogy széleskörű autonómia épült ki Dél-Tirolban. Akkoriban Ausztria az Emberi Jogok Európai Bírósága elé vitte a problémákat. Ez az egyezmény mind a mai napig hatályban van, tehát Tőkés László feltehetően ennek alapján gondolta, hogy ilyen státuszt kellene

kialakítani az erdélyi magyar közösség jogainak védelmében. Egy állam, adott esetben a magyar állam, mint anyaország, különböző nemzetközi fórumok előtt az egyébként is minden állam számára rendelkezésre álló eszközöket megpróbálhatja felhasználni ilyen jellegű egyezmény nélkül is. Ehhez természetesen nem kell a területi államnak az egyetértése.

*

Most persze minden román hazát véd. Traian Basescu román államfő megjelent a 11. Marosfői Nyári Egyetem megnyitóján, a székelyföldi településen, a külhoni románság képviselőinek jelenlétében rendezett fórumon, ahol spontán kijelentette, hogy Romániában nem fog semmilyen autonóm térség alakulni. „Románia nagyon gyorsan lépni fog, más országokkal együtt, mert Magyarország az instabilitás tűzfészkévé vált a kisebbségi kérdésben (...) Románia vezető szerepet fog vállalni Budapest rendreutasításában” – jelentette ki Marosfőn a román államelnök.

Basescu kemény kijelentését valószínűleg Tőkés László korábbi, szintén a szabadegyetemen elhangzott kijelentése is kiválthatta: „itt mi egy autonóm tusnádfürdői területen gyűltünk össze.” Majd mintegy megerősítve: „mi egy székely autonóm terület egyik településén vagyunk együtt”. Victor Ponta, román miniszterelnök éles hangú reakciójában büntetendőnek nevezte az EP-képviselőnek Tusnádfürdőn, a 24. Bálványosi Nyári Szabadegyetemen tett kijelentéseit, és sajnálkozását fejezte ki, hogy az ország elnöke nem foglal állást, amikor „Románia területi épségét és függetlenségét éri támadás”. Micsoda művi érzékenység – hol vannak a hadosztályok?

„A dél-tiroli példánál maradva: amikor Ausztria védhatalmi státusáról Olaszországgal megegyezést kötött, akkor egyben elismerte ez utóbbi államhatárait. Következésképpen szó sincs arról, hogy valaki is megkérdőjelezné Románia területi épségét és államhatárait” – reagált Tőkés László.

„Nekünk, erdélyieknek, elégünk van abból, hogy Bukarest tulajdonképpen egyfajta gyarmataként kezeli Erdélyt (...) Európai polgárként és erdélyi magyarként azt kérem: hagyják, hogy a mi dolgainkat mi intézzük – ez mind az erdélyi románságnak, mind az erdélyi magyarságnak, de az egész országnak is hasznára fog válni” – írta nyilatkozatában Tőkés László EP-képviselő.

Tőkés László úttörő politikus. Miközben tudja azt, hogy Románia belátható ideig nem járul hozzá semmiféle autonómiához, követelése valójában honfitársaihoz szól: tessék úgy viselkedni Erdélyben és kivált a Székelyföldön, hogy mi itthon vagyunk, a föld attól a mienk, hogy rajta és belőle élünk, öngazgatásunkhoz ragaszkodunk, annak mindenféle csorbítását jogtalannak tekintjük és visszautasítjuk.

Ismételten utal Erdély különállásának fontosságára, amihez az erdélyi románoknak is kifejezésre juttatható régi igénye van Bukarest kizsákmányoló politikája miatt. Erdély többször élt önálló államként, amikor a kényszer követelte.

Ugyanúgy szól az egységes magyar nemzet törzsországát vezető politikai elithez: függetlenül attól, hogy a védőhatalom legitimitása kétoldalú szerződés eredménye, vagy egyoldalú nemzeti elkötelezettség, az idegen impériumban sérelmet szenvedő magyar nemzetrészek és egyének védelmét egyaránt vállalnia kell. Ilyen vállalásnak nem feltétele a védőhatalom státusz intézményesítése, elég, ha része a magyar alaptörvénynek.

Bölcs választ adott a magyar Külügyminisztérium Traian Basescu román államfő heves mondataira, amiben kifejezi, hogy magyarok és románok részére egyaránt jogos a nemzeti lét: „Magyarország és Románia érdekei közösek a nemzeti közösségek védelmét illetően, ezért Magyarország az építő párbeszédre és az együttműködésre törekszik ebben a kérdésben is.” **C**

sapó Endre